

Klassering:
Arkivsak: 20/6843/7
Saksbehandler: Eirik Leren
helse, omsorg og
mestring

Utvalg	Saksnummer	Møtedato
Eldrerådet	040/21	21.10.2021
Rådet for personer med funksjonsnedsettelse	052/21	21.10.2021
Helse-, omsorg- og mestringsutvalget	037/21	26.10.2021
Formannskapet	227/21	03.11.2021
Kultur-, idrett- og frivillighetsutvalget	064/21	28.10.2021
Kommunestyret	127/21	10.11.2021

Leve hele livet - En kvalitetsreform for eldre

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

1. Leve hele livet reformens innsatsområder implementeres i Helse,- og omsorg- og mestringsplanen i 2022, med sterk grad av innbyggermedvirkning.
2. Leve hele livet reformen vurderes i kommuneplanarbeidet ved rullering av kommuneplanens samfunns- og arealdel.
3. Leve hele livet statusrapport pr. september 2021 som er vedlagt i denne sak, tas til orientering.

Sammendrag:

Leve hele livet er en kvalitetsreform for eldre som startet i 2018 og skal pågå ut 2023. Målet er at alle eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre livet. Reformen setter søkelys på de områdene hvor det oftest svikter i tilbudet til eldre: aldersvennlighet, mat, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene. Den skal legge til rette for at kommunene lærer av hverandre. Reformen presenterer derfor 25 innovative løsninger som allerede er utprøvd og som kan vise til gode resultater. For å bli prioritert til en rekke tilskuddsordninger krever Helsedirektoratet at kommunene tar stilling til og politisk vedtar reformens løsninger.

Vedlagt i saken ligger en kartlegging av tiltak som gjennomføres i Lørenskog kommune, og som er i tråd med reformen. Mange av disse tiltakene var i gang før reformperioden startet, men mange har også blitt startet eller er videreutviklet med inspirasjon fra reformen. Leve hele livet beskriver også viktigheten av at reformen implementeres i kommunenes planverk, og at «kommunene oppsummerer sine vedtak om oppfølging av reformen i budsjett og økonomiplan med handlingsprogram»

Vedlegg:

Leve hele livet - statusrapport 2021

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Tidligere behandlinger:

Ingen

Saksopplysninger:

I 2018 lanserte regjeringen «Meld. St. 15 (2017–2018) *Leve hele livet – En kvalitetsreform for eldre.*» Målet med reformen er at eldre skal kunne mestre livet lenger og ha en trygg, aktiv og verdig alderdom. Mer konkret skal «Leve hele livet» bidra til at:

- eldre får flere gode leveår der de beholder god helse og livskvalitet, mestrer eget liv og får den helsehjelpen de trenger, når de har behov for den.
- pårørende blir ikke utslitt, og kan ha en jevn innsats for sine nærmeste.
- ansatte opplever at de har et godt arbeidsmiljø der de får benytte kompetansen sin og får gjort en faglig god jobb.

Reformperioden strekker seg over fem år, fra 1.januar 2019, og er delt inn i fem innsatsområder:

1. Et aldersvennlig Norge
2. Aktivitet og fellesskap
3. Mat og måltider
4. Helsehjelp
5. Sammenheng i tjenestene

På hvert av innsatsområdene legger reformen frem fem utfordringer og fem forslag til løsninger. Løsningene er kun forslag som må tilpasses lokale forhold og behov, i samarbeid med andre sektorer, frivillige og andre aktører i lokalsamfunnet.

Gjennomføring og svar på kravene i reformen

I et brev til ordførere 1.februar 2021, opplyste Helsedirektoratet at kommuner som omstiller seg i tråd med *Leve hele livet* vil bli prioritert innenfor en rekke relevante tilskuddsordninger, jf. statsbudsjettet for 2021. Kommuner som er i gang med *Leve hele livet*, kan bli prioritert i relevante tilskuddsordninger allerede fra 2021.

Statsforvalteren i Oslo og Viken fulgte opp med et brev 4.februar 2021, hvor Helsedirektoratets innstilling ble konkretisert. Det kom frem at kommunene har stor frihet til å utforme og konkretisere hvordan reformen skal iverksettes lokalt, basert på egne utfordringer og behov, men følgende krav må innfris for å få prioritering i tilskuddsforvaltningen:

- Kommunene skal ha vedtatt en sak som beskriver hvordan «Leve hele livet» skal gjennomføres lokalt, herunder eksempelvis hvilke innsatsområder og løsninger som skal berøres/gjennomføres.
- Kommunen må vise hvordan den lovpålagte medvirkningen (jf. forskrift om

medvirkningsordninger, ref. kommuneloven § 5-12, 5. ledd) er ivaretatt i utarbeidelse av planen. Reformen legger opp til endringsprosesser med sterk medvirkning. Det ligger derfor en forventning at kommunene involverer innbyggerne i arbeidet med «Leve hele livet».

- Reformen legger opp til at «Leve hele livet» innlemmes i kommuneplanens overordnede samfunnsdel. Det vil videre kunne være naturlig å prioritere dette i kommunens handlingsplan/økonomiplan som revideres årlig. Kommunene skal synliggjøre hvordan reformen er integrert/planlagt innlemmet i de overordnede, kommunale plandokumentene.

Lørenskog kommune har jobbet i tråd med målsetningene med reformen siden Helse- og omsorgsplanen (HO-planen) ble vedtatt for perioden 2015 – 2026. HO-planen ble utformet etter bred deltakelse fra innbyggere, organisasjoner og ansatte, og bygger på en analyse av demografi, tjenestetilbud og framskrivninger. Gjennom arbeidet med strategiene i planen, lærer kommunen stadig mer om forebygging, mestring, samskaping, nye boformer, kompetanse og bruk av velferdsteknologi, og hvordan effektene oppleves for innbyggerne. Det er derfor en kontinuerlig lærings- og utviklingsprosess som er vanskelig å forene med det opprinnelige opplegget for reformen, som legger opp til at kommunen skal kartlegge egen situasjon, utarbeide tiltak på alle områder, gjennomføre og deretter evaluere. Kommunen er dessuten allerede pålagt å jobbe med kontinuerlig forbedring gjennom gjeldende kvalitetsforskrift. Dette er drøftet med statsforvalteren, for at ikke denne måten å jobbe på skal være til hinder for fremtidige tilskudd til kommunen.

Det legges opp til at denne saken er svar på kravet om en politisk sak om hvordan kommunen jobber med reformen, og hvilke løsninger som er prioritert. Det forutsettes videre at kommende budsjettvedtak vil dokumentere hvilke prioriteringer som gjøres videre framover. Reformen vil videre bli trukket inn i rulleringen av HO-planen, som er i gang, og dette anses som riktig planmessig forankring av videre arbeid med reformen.

I forbindelse med den pågående rulleringen av eksisterende helse, - omsorgs- og mestringsplan, arbeidet med aldersvennlig kommune og i forbindelse med utvikling av nye boligmiljøer er det gjennomført flere workshops for å involvere frivillige, lag og foreninger, brukerorganisasjoner, innbyggere, politikere, ansatte og næringsliv i Leve hele livet arbeidet i kommunen.

Denne samskapingen har vært veldig nyttig for å forankre og iverksette reformens tankesett og fokus i hele kommunen. Erfaringen fra disse workshopene vil Lørenskog bygge på i det videre arbeidet. I tillegg vil både den politiske og den tverrsektorielle arbeidsgruppen som er knyttet til satsningen på aldersvennlig kommune vil også være sentrale i arbeidet med reformen.

Alle tjenesteutviklingstiltak i sektoren gjøres sammen med aktuelle innbyggere, som f.eks utvikling av tidlig oppfølging etter demens-diagnose. Metoden er utviklet etter dybdeintervjuer med demente og deres pårørende, og i samarbeid med fastleger og ansatte. Det samme gjelder for arbeidet med Aldersvennlig kommune. Dette arbeidet er også basert på medvirkning. Disse prosessene er dokumentert i hver sine prosjektdokumenter, og kommunen forutsetter at dette er tilstrekkelig når det gjelder dokumentasjon. Det anses dermed ikke hensiktsmessig med en egen sak om medvirkning i selve arbeidet med «Leve hele livet». Kommuneplanens nye samfunnsdel ble vedtatt i fjor, og tre av de valgte satsningsområdene berører også eldre direkte, og understøtter også reformen «Leve hele livet». Ved neste rullering av kommuneplanens samfunnsdel må det vurderes om reformen «Leve hele livet» skal vektlegges på andre måter.

I vedlegget til saksfremlegget, gis det en oversikt og status på arbeidet i Lørenskog kommune.

Vurdering:

Lørenskog kommune er godt i gang på alle de områdene som omtales i meldingen. Det er likevel potensial for å videreutvikle tjenesten og skape forbedringer, eller iverksette nye løsninger/tiltak. Stortingsmeldingen bidrar med gode eksempler på slike muligheter, ved å beskrive løsninger som allerede fungerer i andre kommuner.

Kommunedirektøren mener at det ikke er hensiktsmessig å etablere et særskilt oppfølgingsopplegg for reformen. For å sikre resultater som kan bli til varige endringer i tjenestene, bør de behov og muligheter reformen tar opp vurderes i ordinære plan- og utviklingsprosesser.

Kommunedirektøren vil derfor sørge for at reformen vurderes i kommuneplanarbeidet ved rullering av kommuneplanens samfunns- og arealdel. Også i annet utviklingsarbeid for kommunens tjenester vil reformens innspill til forbedringer være en naturlig del av grunnlagsmaterialet.

21.10.2021 Eldrerådet

Forslag fremsatt i møte:

Votering:

Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.
Forslag fremmet av Ebba Parelius ble enstemmig vedtatt.

ER-040/21 Vedtak:

1. Leve hele livet reformens innsatsområder implementeres i Helse,- og omsorg- og mestringsplanen i 2022, med sterk grad av innbyggermedvirkning.
2. Leve hele livet reformen vurderes i kommuneplanarbeidet ved rullering av kommuneplanens samfunns- og arealdel.
3. Leve hele livet statusrapport pr. september 2021 som er vedlagt i denne sak, tas til orientering.

Det savnes i sakens vedlegg hva kan gjøres bedre mer konkret innen de 5 satstningsområdene?

Eldrerådet er særskilt opptatt av mat og måltider, da særskilt matombringning til hjemmeboende brukere.

Her må det satses.

21.10.2021 Rådet for personer med funksjonsnedsettelse

Forslag fremsatt i møte:

Votering:

Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

RF-052/21 Vedtak:

1. Leve hele livet reformens innsatsområder implementeres i Helse,- og omsorg- og mestringsplanen i 2022, med sterk grad av innbyggermedvirkning.

2. Leve hele livet reformen vurderes i kommuneplanarbeidet ved rullering av kommuneplanens samfunns- og arealdel.

3. Leve hele livet statusrapport pr. september 2021 som er vedlagt i denne sak, tas til orientering.

26.10.2021 Helse-, omsorg- og mestringsutvalget

Forslag fremsatt i møte:

Votering:

Kommunedirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

HS-037/21 Vedtak:

1. Leve hele livet-reformens innsatsområder implementeres i helse-, omsorg- og mestringsplanene i 2022, med sterk grad av innbyggermedvirkning.

2. Leve hele livet-reformen vurderes i kommuneplanarbeidet ved rullering av kommuneplanens samfunn- og arealdel.

3. Helse-, -omsorg- og mestringsutvalget ber om en sak i løpet av medio 2022 som beskriver konkret hvordan man skal følge opp de 5 satsingsområdene i kvalitetsreformen «Leve hele livet», samt hvordan man ønsker å jobbe videre for å sørge for at satsingsområdene vil være et fokus ved levering av tjenester for eldre.

Helse-, -omsorg-, og mestringsutvalget ber også om at når det gjennomføres bruker- og pårørende undersøkelser legges de 5 satsingsområdene inn som tema i undersøkelsene.

4. Det er viktig at man opprettholder og videre utvikler et godt og tidsriktig aktivitetstilbud til brukerne på sykehjemmene våre. Det bes derfor om at man går i tettere dialog med kultursektoren samt frivillige slik at vi kan tilrettelegge med ennå bedre variert og tilpasset aktivitetstilbud.

Brukere og pårørende skal bli spurt om synspunkter rundt aktivitetstilbudet på sykehjemmene.

5. Helse-, -omsorg- og mestringsutvalget ber om en sak mht. Oppfølging av eldre ved fylte 75 år.

- Mottar samtlige innbyggere brev med tilbud om hjemmebesøk ved fylte 75 år?

- Er det mange som ønsker å få hjemmebesøk?

- Kartlegges det behov for tilpasning i hverdagen til de man besøker?

- Hvordan jobber kommunen i etterkant for å sikre at de eldre hjemme får den hjelpen de har behov for?

6. Ett av innsatsområdene i kvalitetsreformen er: Aktivitet og fellesskap.

Det er anbefalt at eldre får et tilbud om minst en times aktivitet daglig. Administrasjonen har vurdert at et slikt tilbud ikke er bærekraftig.

HOM-utvalget ser alle tilbudene kommunen har, men er likevel ikke fornøyd med aktivitetstilbudet på sykehjemmene og ber administrasjonen komme med forslag om ytterligere tilbud akkurat på disse arenaene. Det er etterspurt av både beboere og pårørende.

HOM-utvalget ber om en sak som belyser andre tiltak for å øke aktivitetstilbudet og hva det eventuelt koster.

Saken bør kunne fremmes i løpet av første halvår 2022.

7. Leve hele livets statusrapport pr. september 2021 som er vedlagt i denne sak, tas til orientering.

28.10.2021 Kultur-, idrett- og frivillighetsutvalget

Forslag fremsatt i møte:

Votering:

Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

KI-064/21 Vedtak:

1. Leve hele livet reformens innsatsområder implementeres i Helse,- og omsorg- og mestringsplanen i 2022, med sterk grad av innbyggermedvirkning.

2. Leve hele livet reformen vurderes i kommuneplanarbeidet ved rullering av kommuneplanens samfunns- og arealdel.

3. Leve hele livet statusrapport pr. september 2021 som er vedlagt i denne sak, tas til orientering.

03.11.2021 Formannskapet

Forslag fremsatt i møte:

Votering:

Kommunedirektørens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslag fra Amine Mabel Andresen ble enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslag fra Knut Jan Nielsen ble enstemmig vedtatt.

FS-227/21 Vedtak:

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

1. Leve hele livet reformens innsatsområder implementeres i Helse,- og omsorg- og mestringsplanen i 2022, med sterk grad av innbyggermedvirkning.

2. Leve hele livet reformen vurderes i kommuneplanarbeidet ved rullering av kommuneplanens samfunns- og arealdel.

3. Leve hele livet statusrapport pr. september 2021 som er vedlagt i denne sak, tas til orientering.

4. Det er viktig at man opprettholder og videreutvikler et godt og tidsriktig aktivitetstilbud til brukerne på sykehjemmene våre. Det bes derfor om at man går i tettere dialog med kultursektoren samt frivillige slik at vi kan tilrettelegge med mer variert og tilpasset aktivitetstilbud.

Brukere og pårørende skal bli spurt om synspunkter rundt aktivitetstilbudet på sykehjemmene.

5. Kommunestyret ber om en sak mht. Oppfølging av eldre ved fylte 75 år.

- Mottar samtlige innbyggere brev med tilbud om hjemmebesøk ved fylte 75 år?

- Er det mange som ønsker å få hjemmebesøk?

- Kartlegges det behov for tilpasning i hverdagen til de man besøker?

- Hvordan jobber kommunen i etterkant for å sikre at de eldre hjemme får den hjelpen de har behov for?

6. Kommunestyret ber om en sak i løpet av medio 2022 som beskriver konkret hvordan man skal følge opp de 5 satsingsområdene i kvalitetsreformen «Leve hele livet», samt hvordan man ønsker å jobbe videre for å sørge for at satsingsområdene vil være et fokus ved levering av tjenester for eldre.

Kommunestyret ber også om at når det gjennomføres bruker- og pårørende undersøkelser legges de 5 satsingsområdene inn som tema i undersøkelsene.

7. Ett av innsatsområdene i kvalitetsreformen er: Aktivitet og fellesskap.

Det er anbefalt at eldre får et tilbud om minst en times aktivitet daglig. Administrasjonen har vurdert at et slikt tilbud ikke er bærekraftig.

HOM-utvalget ser alle tilbudene kommunen har, men ønsker at aktivitetstilbudet på sykehjemmene blir mer allsidig og ber administrasjonen komme med forslag om ytterligere tilbud akkurat på disse arenaene. Det er etterspurt av både beboere og pårørende.

HOM-utvalget ber om en sak som belyser andre tiltak for å øke aktivitetstilbudet og hva det eventuelt koster.

10.11.2021 Kommunestyret

Forslag fremsatt i møte:

Ingen.

Votering:

Formannskapetets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KS-127/21 Vedtak:

1. Leve hele livet reformens innsatsområder implementeres i Helse,- og omsorg- og mestringsplanen i 2022, med sterk grad av innbyggermedvirkning.

2. Leve hele livet reformen vurderes i kommuneplanarbeidet ved rullering av kommuneplanens samfunns- og arealdel.

3. Leve hele livet statusrapport pr. september 2021 som er vedlagt i denne sak, tas til orientering.

4. Det er viktig at man opprettholder og videreutvikler et godt og tidsriktig aktivitetstilbud til brukerne på sykehjemmene våre. Det bes derfor om at man går i tettere dialog med kultursektoren samt frivillige slik at vi kan tilrettelegge med mer variert og tilpasset aktivitetstilbud.

Brukere og pårørende skal bli spurt om synspunkter rundt aktivitetstilbudet på sykehjemmene.

5. Kommunestyret ber om en sak mht. Oppfølging av eldre ved fylte 75 år.

- Mottar samtlige innbyggere brev med tilbud om hjemmebesøk ved fylte 75 år?

- Er det mange som ønsker å få hjemmebesøk?

- Kartlegges det behov for tilpasning i hverdagen til de man besøker?

- Hvordan jobber kommunen i etterkant for å sikre at de eldre hjemme får den hjelpen de har behov for?

6. Kommunestyret ber om en sak i løpet av medio 2022 som beskriver konkret hvordan man skal følge opp de 5 satsingsområdene i kvalitetsreformen «Leve hele livet», samt hvordan

man ønsker å jobbe videre for å sørge for at satsingsområdene vil være et fokus ved levering av tjenester for eldre.

Kommunestyret ber også om at når det gjennomføres bruker- og pårørende undersøkelser legges de 5 satsningsområdene inn som tema i undersøkelsene.

7. Ett av innsatsområdene i kvalitetsreformen er: Aktivitet og fellesskap.

Det er anbefalt at eldre får et tilbud om minst en times aktivitet daglig. Administrasjonen har vurdert at et slikt tilbud ikke er bærekraftig.

HOM-utvalget ser alle tilbudene kommunen har, men ønsker at aktivitetstilbudet på sykehjemmene blir mer allsidig og ber administrasjonen komme med forslag om ytterligere tilbud akkurat på disse arenaene. Det er etterspurt av både beboere og pårørende.

HOM-utvalget ber om en sak som belyser andre tiltak for å øke aktivitetstilbudet og hva det eventuelt koster.

Lørenskog, 17.04.2023

Ragnar Christoffersen
rådmann